

Mellékletek:

Nepomuki Szent János szobor
(Dabas-Sári, Szent János út 94.)

Dabas-Sári szlovák nemzetiségű, római katolikus közössége köztudottan évszázadok óta őrzi gyökereit, ragaszkodik hagyományaihoz. Őseik még Forster Kristóf tábornok betelepítése révén kerültek a Felvidékről a török időkben elnéptelenedett Sári község területére, 1696-tól kezdődően. Közép-Európa egyik legismertebb védőszentje, Nepomuki Szent János (Pomuk, 1350. - Prága, 1393. május 16.), akit a hidak szentjeként és a gyónási titok vértanújaként tartanak számon, szentté-avatási eljárását is akkoriban kezdték el, de csak 1729-ben fejezték be.

A legenda szerint Wolfflin János a csehországi Pomuk (ma Napomuk) helységben született. Jogi tanulmányai után, bár szegény családból származott, gyorsan haladt az egyházi ranglétrán, és mint egyházi méltóságot egész Prága ismerte és szerette, még IV. Vencel király felesége is őt választotta gyóntatójául. A király, aki kezdetben igazságos, jóakarató uralkodó volt, egy sikertelen mérgezési kísérlet után bizalmatlanná és egyúttal agresszívvé vált. Meg akarta tudni, mit gyónt a felesége, de ezt János nem volt hajlandó elmondani, ezért a király megkínóztatta és a Moldva folyóba dobatta. Egy csodás fényjelenség jelezte a királynénak, hol keressék a holttestet, míg egy másik változat szerint a Moldva leapadt annyira, hogy megtalálhassák. A prágai Szent Vid-székesegyházban temették el.

Nepomuki Szent János Magyarországon is igen rövid idő alatt népszerűvé vált, melyet szobrok állítása, templomok és kápolnák, hidak elnevezése ma is tanúsít. Szobrai az egész ország területén elterjedtek, különösen vízparton, hidakon. Rendszerint papi ruhában, vállán hermelinpalásstal, fején birétummal, karján feszülettel ábrázolják. Magyarországon az első szobrát 1705-ben állították Székesfehérváron, azaz még a szentté avatása előtt.

Nepomuki Szent János tisztelete Sári községben is a 18. században alakult ki. A folyamat 1796-ban, tehát a település újra telepítésének 100. évfordulója évében, szoborállítást eredményezett a mai Szent János út és az Inárcsi út találkozásánál. Az ismeretlen alkotó szobrát Gabrieli Tamás plébános szolgálati időszakában (1794-1807) Csiffáry János helyezte el, és Kaminisánszky Péter főesperes helyettes áldotta meg. Ezt az alkotást közel kétszáz évvel később, 1992-ben a gyülekezet a Mánteleki út melletti kápolna parkjába helyeztette át.

A régi szobor helyére ifj. Máriahegyi János (1925-2001) szobrász alkotása került, melyet ünnepélyesen 1992. május 17-én áldottak meg. Kisfaludy Stróbl Zsigmond tanítványa 1964 után egyházi megbízatásokat teljesített, alkotásai tradicionális, realista eszközökkel megformált kompozíciók. Az egyházművész alkotó ezt a művét is Isten dicsőségére szánta. Masszív talpazatra emelt, mészkőből faragott alkotása gyakorlatilag Nepomuki Szent János általános művészi ábrázolásának megfelelő. A talpazat fehér márványlapján rögzített felirat:

NEPOMUKI SZENT JÁNOS
KÖNYÖRÖGJ ÉRETTÜNK!
1992

Az alatta lévő szlovák nyelvű kiegészítő táblát, a Magyarországi Szlovákok Szövetsége emléktábláját 1996. május 16-án helyezték el:

NA PAMIATKU
OD
KREŠŤANSKÉNO SPOLEU
SLOVÁKOV V MAĎARSKU
1996.

A parkosított környezetben álló szobrot lánckorlát övezi. Ápolásáról, gondozásáról, a virágok frissességéről folyamatosan a gyülekezet gondoskodik.

Az emlékhely rendszeres állomása a helyi katolikus gyülekezet körmeneteinek és egyúttal természetes helyszíne az általában május 16-án, Nepomuki Szent János napján tartott emlékműsoroknak, koszorúzásoknak.

A Szent János út és Inárcsi út találkozásánál lévő Nepomuki Szent János szobor jól jelképezi és testesíti meg a helyi római katolikus, szlovák eredetű lakosság tiszteletét. (Mióttan azonban a szobrokon túl a városrész főútja, katolikus általános iskolája, annak alapítványa és gyógyszertára is Szent János nevét hirdeti, így a tiszteletet meghaladóan még a „kultusz” kifejezés is helytálló, bár nem használatos.) Ifj. Máriahegyi János alkotása ezt a több évszázados hagyományt művészi színvonalon örökíti, s a szobor így értéktárunk épített környezet kategóriájának is jelentős gyarapítója.

Bibliográfia

N. Császi Ildikó: Dabas helynevei. ELTE, Budapest, 1992. p. 12.

Kerekes László (szerk.): Dabas helytörténeti értékei. Kossuth Művelődési Központ, Dabas, 2011. p. 68.

Móser Zoltán: Május pünkösdi hava. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 1998. pp. 35-37.

Pásztor Győző: A Sári plébánia 300 éve. Kucsák Könyvkiadás és Nyomda, Vác, 2016. pp. 105-106, 138-139, 423-424.

Szalontai Anikó: Mert hallgattam. A gyónási titok védőszentje: Nepomuki Szent János. Új Ember – Família Kárpát-Medencei Családi Magazin 2008. március-április. p. 16.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Nepomuki_Szent_J%C3%A1nos

<https://www.kozterkep.hu/12826/nepomuki-szent-janos>

<https://artportal.hu/lexikon-muvesz/mariahegyi-janos-ifj-5490/>

Összeállította: Valentyik Ferenc